

ELŐFIZETÉS. ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.

Zászlók nem adatkak vissza

Egyes szám ára 10 kr.

A mellékletben minden garmondor díja 20 kr

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknekél:
 Minden egyes szó után 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.

Kiemelt, díszbetűt a körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint, minden 1 centimeter után 3 kr. számítatik.

Allandó hirdetéseknekél kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

A felvilágosodottságról.

II.

A felvilágosodottság ott kezdődik, ahol és mikor a vallás és vizsgálat megéit kije-lölték és elkülöníték egymástól; amikor a misztériumok magyarázatában az emberi ész tudományos és empirikai alapra helyezkedett; amikor a tudományos spekuláció hátat fordított a kutatás minden ága fölött magának auktoritást követelő teológiának s az igazság a „megfigyelés” és a „kísérlet” testvér-forrásaiból kezdett új életet meríteni; amikor a kutató és bonczoló ész munkálatába nem ártotta magát belé a nyugtalanító lelkiismeret és a következetes vizsgálat pozitív indukciói nem egyezkedtek többé a „hit” önkényes dedukcióival; amikor a „keleti elme” ábrándos aspirációit a „nyugati elme” tárgyilagos, természet-bölcséleti gondolkodássá változtatta.

A geográfia e tekintetben Görögországra mutat. A kronológia kr. e. vagy 600 esztendőre utal. A bölcsellettörténelme a „görög spekuláció atyját”, Táleszt mutatja be a pozitív igazságon alapuló felvilágosodottság kezdeményezőjéül. Ő utána hosszú és szakadatlan sorban találkozunk a Táles alapította objektív vizsgálódási módszer híveivel, kik a teológia kész vallásbeli fogalmait a természettudományoknak a világ tönemények rendjéről készülő fogalmaival doktrínába egyesítvén, felvilágosodottabb, az igazságnak megfelelőbb magyarázatot nyújtottak istenről, emberről és világról; kik, mint a Táles alapította objektív vizsgálódási módszer hívei, kulturfejlődési szempontból is, úgy tekinthetők,

T Á R C Z A.

Az egészségügyi kiállítás.

(Berlin.)

II.

Tovább haladva, már inkább csoportosítva találjuk a tárgyakat szakok szerint úgy, mint azt a katalógus csoportosítja. Legelől van az a csoport, mely a foglalkozással járó veszélyek elhárítását tűnteti fel. E téren sok elmés és sokszor igen egyszerű ujdonsággal találkozunk, mely által sok munkás megóvhatja életét s egészségét, mely utóbbi a szegény napszámosra annyira fontos.

A következő német bányászati és kohászati osztály sok nem szorosan a tárgyra vonatkozó, bár különben érdekes tárgyat és adatot mutat föl. Főtárgya a köszén, mely 212,000 embert foglalkoztat. míg a vaskohászat 134,000 embernek ad kenyeret. E két téren a munkásokat érhető veszélyek elhárítására igen sokat tettek; de még többet sorsuk javítására, társulati uton. A porosz földtani intézet és a berlini bányász-akadémia szép kiállítása innen bizvást elmaradhatott volna. Valamint a berlini szövetség nagy cég: W. Spindler kirakatszerű kiállítása is, mely nélkül csak úgy látható lett volna mindama intézkedés, melyet munkásai érdekében tett s ama csatornázási rendszer, melyet a végből rendezett be, hogy a gyárból kifolyó anyagok a mellette folyó vizet meg ne fertőzzék.

Ennek szomszédságában van a Siemens és Halske cég elektro-technikai vállalatának gazdag és tanulságos kiállítása. Itt látjuk a legújabb kor vívmányait, Edison országát, mely hivatva van

mint az igazi, voltaképeni felvilágosodottsáért küzdő falánxok vezér alakjai.

Ezek a falánxok ostromolták meg az obskurantizmus bástya-falait, ezek riasztották széjjel az előítéletek, a babona, a vallási kéjelgés és őrjöngés sötét szellemeit a tudomány és igazság faklyafényével; ezeknek a falánxoknak vezérei készítettek meg az idealisták „szellemes találgatása” ellenében az „objektív igazolás” azon fényesen végrehajtott haditervét, melyszerint megbukott a kizárólagos, ugynevezett nemzeti istenekben való hit; a vallásos érzelmek tisztultabb és magasabb, igazabb és fenségesebb nézpon-tok szerint az egyáltalános isten megösmérésére és imadására irányozódtak a vallás-erkölcsi világban, a tudományos ismeretek az egyáltalános erő (monodünamizmus) kinyomozására összpontosultak az anyagi világban.

De mindez nagy és véres konfliktusok eredménye lön. „Az évkönyvek vörösek az üldöző harag lángjaitól” ugymond az emberi szellem történelmének egyik írója.

Századunk problémája az, hogyan lehet átváltoztatni a teológia, filozófia és természetudományok, a „szellemi triumviratus” fegyveres békéjét, vagy összetűzéseit független, de összhangzó közreműködésre? Felelet: az objektív gondolkozási módszer tiszteletben tartásával és a szubjektív világnézet létjogosulatlanságának bebizonyításával. A folyamatban lévő egyezményes eljárás talán megoldja, talán úgy fogja megoldani a nehéz problémát, hogy a teológiai és természettudományok fuzionálnak a filozófiával...

A kor, mely e fuziót megéri, méltán felékesítheti majd magát a felvilágosodottság epithetonjával!

Jókainak jövő századát még talán e század végén megtestesíteni. Mennyi emberélet menthető meg s mennyi szerencsétlenségnek eleje vehető az e cég által kiállított vasúti jelzési készülékek alkalmazásával! Mennyi munkaerőt megkímélhetni az elektrikus folyamannak munkaerővé való átváltoztatásával! Így például egy gőzgép, a maga rendes föladatán felül, forgat még egy kis gépcskét, mely villamot fejt ki; az ebben kifejtett erő, sodrony segédelmével, nagy távolságra elvezethető, hol ismét kereket hozva mozgásba, a távoli gőzgép erejét ide is átplántálja s itt is értékesíti.

A L. von Bremen és társa cég különlegeségeket mutat be légzési, világítás és buvár készülékekből. Plasztikus alakjai, folszerelésekkel, nagyon szembeötlőleg megtanítanak bennünket, hogy mily eszközök segédelmével jár és dolgozik az ember ma oly ellenséges elemek közt is, a nőkről évekként ezélt még nem is álmodtunk.

Az emberirto Krupp óriás ágyuinak óriási gyára sem maradt el; de ide nem azt hozta, a mivel az embereket pusztítani, hanem azt, amivel menteni lehet. Munkás telepeinek mintái, azok háztartásával, iskoláival, kórházaival, óvó és mentőszereivel, tűzoltóságával, egész külön kiállítást képeznek.

A porosz vasutak igazgatóságainak nagy terjedelmű kiállítása a vasúti szakemberre nagy érdekekkel bírhat.

Az épületnek a főbejáratnál szemben levő végében akadunk olyan valamire is, ami hivatva van szemünket kissé megpihentetni. Meredek szikla utánzásába vájt sötét barlangba lépünk, hogy egy ausztriai paraszt falusi ház belsejébe juthassunk, honnan egy oly közegészségügyi tárgyat látunk, mit Vilmos német császár kiválólag szeret; ez a gasteini furdónek és szép vizesésé.

Az egyezmény ily módon leendő megvalósulásában nincsen lehetetlenség. A klasz-szikus világ, Hellász és Róma példája mutatja. Az objektív világnézet kizárólagos érvényesülése tudományban, művészetben és életben náluk fellelhető. „Pillantsunk tudományunkra” (ugymond az egyezményes magyar filozófia egyik előharczósa, Szontagh G.) mi józanabb, erkölcsibb, gyakorlatibb Szokratesz filozófiájánál? mi természetesebb Hipokratesz orvosi elveinél? Olvassátok Thukidideszt: tárgyilagos valóságban adja-e elő a pelsponnezusi háborút? Ismeri-e az embereket és a világot? Hisz arkhón volt, s hadvezér is — és e magas pontokról nézte azon történeteket, miket előad. Vessetek egy pillantást a görög művészetre. Göthe felülmulhatlannak mondja a maga nemében s mint a gyanánt szolgálonak örökideig azért, mert a görög művészek mindig ö n s z e m l é l e t b ő l indultak ki s magukat teremtésük hevében mérsékelni tudták. „Ily eljárás mellett műveikben minden szükségképp nemcsak élethű és szép, de egyszersmind igaz és jó is.

Igenis! a mi szerény nézetünk az, hogy felvilágosodás tekintetéből századunk szerencsés helyzetben van ugyan, de ez időszert még nem lehet szerencsés a „felvilágosodott” attributummal ékeskedni.

Szerencsése, hogy a vallási és politikai eszmék nagy forradalmi után születve, isten és törvény előtt egyenlő és s z a b a d emberekből állíthatja össze társadalmát; szerencsése különösen, a mi szemüvegünkön keresztül nézve, hogy tudományos törekvésében az előző századok enciklopédiai hajlamával végleg felhagyva és a középkor miszticizmusával szakítva, gyakorlati irányokat

nek csinos panorámája, ama rendszer szerint festve és készítve, mint azt „nemzeti panorámák” leírásakor elmondtam, csak a gasteini kép természetesebb. Két oldalt még két hasonló re-gényes tájképet látunk. Ez a barlang a berlinieket annyira érdekli, hogy vasárnaponként csak hosszú várakozás után juthatni bele.

Innen kimenve, tűzoltó szerek közé jutunk, melyek a sors szatirája szerint, tavaly a tűz alkalmával szintén odaégték. Hogy ennek eleje vétessék, a mostani épületnek minden padlózata s minden díszítésre szolgáló vászon és egyéb szövettaneműje, mely könnyen tüzet foghat, oly anyagokkal van áztatva és beitatva, melyek az égést akadályozzák. Másnak kárán okulva, tanácsos lesz, ha erre a budapesti kiállítási palotánál is figyelmet fordítanak. Hire van különben, hogy ezt a házat tán meg is veszik a mi kiállításunkra.

Következnek a szorosan vett orvosi dolgok. Ezekről itt nem írok. De nem állhatom meg ez alkalommal, hogy rá ne mutassak valamire. Az orvosok akkor, midőn a közegészségügyi viszonyok javítását sürgetik s azok érdekében dolgoznak, fáradoznak, mily önzéstelenül s mondhatni saját érdekük ellen járnak el! Hiszen mentül rosszabbak a közegészségi viszonyok, annál több és talán jobb dolga van a gyógyító orvosnak. Azt hiszem, ha az ügyvédek a porók számát kevesbiteni igyekeznének, több elismerésben, méltánylásban részesülnének, mint az orvosok hasonló irányu törekvésükért. S ha még legalább sikere volna e törekvésnek, de így kénytelenek vagyunk azzal a tudattal élni be, hogy a jót akartuk.

A fűtési, szellőztetési s levegő-tisztítási eszközök igen nagy számmal vannak képviselve s némelyeknek jótéteményét itt is élvezhetni. Valóban a gőzgép segédelmével dolgozó szellőztető

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

teremtett és a szakszerű működést tolt előtérbe — s előbb-utóbb elérkezik az idő, hogy eltekintve vallási hittől és politikai vélekedéstől testvérekké lesznek a haladó idő emberei a gondolkodás ugyanazonságában; rokonlelkékké mindannyian a pozitív igazság felismerésében, realizálásában és követésében.

Az az idő lesz majd a felvilágosodottság százada!

A XIX. században ez sokak átörökölt meggyőződése.

E meggyőződésben munkálva mondjuk: igazi felvilágosodottság — jöjjön el a te országod.

X. Y. Z.

A Kárpát-egyesület keleti osztályának Munkácson tartott közgyűléséről.

Mint culturalis egyleteink közgyűléseinél általában, úgy itt is nagyobbak voltak az előkészületek, mint a részvét s ez onnan magyarázható ki, hogy az ilyen vándorgyűlések üdvös céljait még mai napig sem képesek nálunk fölfogni.

Nemcsak a külföldi turista-egyletek, hanem a szomszéd gácsországi s erdélyi százaink hasonló irányú egylete is tul tesz ez irányban rajtuk.

Az elmúlt 3 évnek fokozódó sikerei után méltán vártuk, hogy a pártolás is fokozódni fog; de e reményünkben csalatkoztunk. A környék egy kis pressio alatt még csak részt vesz működésünkben, hanem az osztály távolabb vidékeiről mindég csak ugyanazokat látjuk buzgólkodni szóval és cselekedettel s épen ezért övendetes, hogy mégis oly sikereket képes felmutatni.

A közgyűlést f. hó 19-én reggel 9 órakor a városház tanácstermében Merényi János Munkács polgármestere nyitotta meg, megragadó ékesszólással esetelve, mennyire fontos minden állam életében a háziipar felvirágoztatása s különösen fontos ez ránk nézve, ha elszegényedett felvidékünket a végenyészettől megakarjuk menteni. Beszédét nagy lelkesedés kísérte.

A pénztár az évi bevétele 2110 frt, kiadás 1653 frt volt.

A titkári jelentésből kiemeljük, hogy gróf Sztáray Antal támogatása mellett a Vihorlat csuca alatt nagy menedékház épült. Jövő éven a Pop Ivánon épül menedékház. A közgyűlés szíves meghívás folytán Nagy-Bányán lesz.

A tisztikar három évre ujlag megválasztotta s a bizottság kiegészítetett.

E hivatalos ügyek elintézése után alólirott tartott előadást fűrdőink bajairól, azon okokról, melyek felvirágzásuk útjában állanak, értekezve a módozatokról, melyekkel ezeken segíteni lehetne.

Dr. Schlesinger Kálmán érdekes általános bevezetés után a Szolyva-hársfalvai fűrdőről érte-

készülékek folytonos légváltozást s kellemes, hűvös szellőt okoznak, mely számos kályhaalakú vashengerből csak úgy ömlik, folytonos lengésben tartva a föléjük akasztott papír-szeleket. E nélkül alig is lehetne e házban járni a hőség-től, melyhez hasonló csak a velencei ólomkamrákban szenvedtem, hol akkori utitársam: elhunyt költőnk, Szemere Miklós, bent akart maradni Byron módjára, hogy átérzeze a kint, melyet az arra ítelt szerencsétleneknek kellett szenvedniök.

A háznak a főbejáratától való jobb oldali részében ismét kollektív kiállításokra akadunk, hasonló tartalommal, mint a főntebb említettek voltak. Itt vannak a württembergi és hesseni fejedelemiségi, osztrák és külön a mi miniszteriumaink kiállításai.

Ezekre következnek a közegészségtani kutatásokra vonatkozó tárgyak és műszerek, melyek közt dr. Fodor József budapesti tanárnak eszközei úgy az eszme újdonságánál, mint módszereinek gyakorlati voltánál fogva, mondhatni valamennyi közül kiválnak. Meg is érdemelte a kevés számú arany érmek egyikét, melylyel föfedezéseit a jury ha nem is jutalmazta, de elismerte. Ezen minden magyarnak, kinek a közegészség ügye szíven fekszik, kétszeresen kell örülnie. Először, mert ez nemzetünknek és egyetemünknek dicsőségére válik; másodsor pedig, mert így talán otthon is többet fog nyomni szava e téren, ha tudják, hogy a külföld mennyire becsüli. Hozzánk sok honfi hírenek a külföldről kell bejönni, hogy sokra becsültessék.

Igen szép — s laikusra nézve is tanulságos — a Könyg tanár kiállítása, ki egész sorozat tápszert állított ki, s azok hamisítását plasztikus utánzásokban, továbbá egyes tápszereket és alkatrészek tápértékét úgy, hogy a nem szakember is okulhat rajta.

A tápszerek egész seregét találjuk itt képviselve a legkülönbébb alakban, a legszegényebb

kezett, reá mutatva annak jövőjére, ha a munkács-stryi vonal kiépül, melynek állomása a fűrdő szomszédságában lesz.

A háziipar mimódoni tovább fejlesztése hosszabb eszmecserére adott alkalmat, melyet Deil Jenőnek a kassai kereskedelmi kamara titkáranak indítványa gerjesztett. Nagy érdekléssel hallgattuk Jobszty alispán s dr. Iváncsy képviselő beszédét is s végre elhatározta a közgyűlés, hogy a kormányhoz concret javaslatokat tartalmazó felirat küldessék.

E kérdés tárgyalása sok időt vett igénybe s így Lehoczky Tivadar archaeologiai ásátásairól nem olvasott fel, hanem délután lakására hivta az érdeklődőket.

A közgyűlés berekesztése után a kiállítást tekintettük meg, mely Munkács legszebb épületeiben, az állami iskola palotájában nyert elhelyezést. A kiállítást br. Perényi Zsigmond nyitotta meg s öt teremben voltak elhelyezve a munkácsi és beregszászi leányiskolák, az irtalmas nővérek, felsőbb nőiipar, faipar, a munkácsi és beregszászi kosárfonó, a bilkei fonadékéipar iskolák növendékei, a munkácsi fegyintézet s a beregszászi ügyészségi fogház fegyenceinek munkái.

Gróf Schönborn munkácsi uradalma vas- és timsógyári termékeket, külföldi sajtók kitűnő utánzatait, borait és korai szőlőfajait állította ki.

S mindezeknek ékítésül szolgáltak a Melczér kisasszonyok taplóból készített munkái, melyek a budapesti háziipar kiállításon is méltó felüntetést keltettek.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a felvidék nagy haladást tett a háziipar terén; kosár- és gyékénfonadéka nagyon szépek s hallatlan olcsók, vala mint a munkácsi fegyintézet munkásai által készített remekművek is, melyek közül a kiállítottak sohasem kerülnek vissza az intézet raktárába.

A kiállítási helyiség udvarán a munkácsi uradalom sajtait és podheringi söreit izeltük meg s a Superator nevű tűzmentes szer autodaféjét néztük volna, ha a nap melege magában véve nem lett volna elegendő meggyújtásunkra.

A diszebed nemcsak díszes, de szokatlanul kitűnő is volt, de a számosan üresen hagyott hely eszünkbe hozta, hogy sokan talán sokalták érte a 2 frt 50 krnyi összeget, míg a karzatról kandikáló hölgyek azon ötletet keltették bennünk, hogy a rendezőség a legkellemesebb fűszertől fosztotta meg a diszebedet, midőn a hölgyeket abból kizárta.

Br. Perényi királyunk a felségére mondott toastja után megeredtek a dicsénekek, melyekből az oroszlanrész Siegmeth Károly osztyaltitkárnak jutott, kinek bámulatra méltó kitartását az egylet működésének vezetésében méltó elismerés illeti.

Ebéd után Lehoczky Tivadar előadására siettek sokan, kinek gyűjteménye a környék archaeologiai leleteiből egyike az országban a legelsőknek, eltekintve a muzeumtól, amennyiben számos a tudományra fontos unicuma van.

En a gyűjteményt már ismerve s kevés idővel rendelkezve, a történelmi nevezetességi vár és fegyintézet megtekintésére siettem, mely hajdan fejedelmi lak volt, míg ma 530 fegyencz tanyája,

ember legolcsóbb ételétől kezdve, a nem mondom luxuriózus, de gondos háziasszony legszebb és legfinomabb befőzöttjéig, mely sok és nagy uszonan büszkeségét fogja képezni. De a mai kor már nemcsak a gyümölcsöt teszi el télre, hanem igyekszik a fontosabb tápszereket is oly állapotba juttatni, hogy hosszabb ideig eltarthatók s könnyebben szállíthatók legyenek. Ilyen a süritett tej, melyet sok mindenféle mód szerint készíthetünk itt, valamint a hust szárítva, porrá törve, kivonatban, sat.

A kisderek táplálásának legeszszerűbb és legegészségesebb módszereit is megtanulhatják az anyák; de sokat tanulhatnának azok is, kik a mi falusi és kis-városi iskoláinkat építik és berendezik, Aki látta, hogy mily figyelmet fordít a művelt külföld az iskolákra s azok padjaira, ablakaira s ismeri a mi falusi iskoláinkat, lehetetlen el nem borzadnia, hogy a mai kor követelményeihez képest mily egészség- és nemzedékrontó lyukakat építenek s tartanak fenn nálunk még ma is iskola címén, holott ez ama hely, melyben gyermekeink legnagyobb részt ama korukat töltik el, melyben testök leghajlékonyabb s legkönnyebben romlik meg. Szinte még jó fajunkra, hogy oly nagy az iskola-mulasztók száma.

Meggyőződésem szerint, társadalmuk alsóbb rétege árnyoldalai javításának, az egyszerű csínosságának, a tisztaságának, a nagy ablaku magas szobában való lakhatási vágnak és szükségérzetnek az iskolából kell kiindulnia. Hát hol fejlődjék a gyermekben aesthetiai érzet, ha ólhoz hasonló szobában tölti tanuló korát! S ezért czélszerűnek vélném, hogy új iskola építésére engedélyt csak a törvényhatóság adhasson, vagy hogy e költségtől is meg legyenek a szegény községek kímélve, a kormány tartson készen terveket, úgy mint a szegedi házak építésére, de a szegény községek anyagi viszonyaihoz mér-

hol a társadalou korlátai közt meg nem férő elemek megfékezésére törekszik a mi kor javítva büntető rendszere, mely mindenik fegyencz kezébe kenyérkereseti módot ad, hogy megbűnhödjön a társadalom hasznos tagja lehessen. Leginkább üziki itt a cipész, asztalos és bodnár mesterségét.

Az intézet nagy kórháza többnyire tele van, leginkább tüdőbetegekkel. Szembeötöl a kedélybántalom behatása is a testre, mert a 27 éves egyének ny néznek ki itt, mint a 40—50 éves emberek a börtön falain kívül.

E szomorú átványokért kárpótolt némileg a vár bástyáiról élvezet gyönyörű kilátás, melynél szebb az ország kevés pontjáról látható.

Az első nap élményei még itt sem értek véget. Estére táncra gyűltek Munkács szép hölgyei, a kik talán szívesen láttak volna köztünk több mulatásra vágyó turistát. Különbön báltermi tapasztalatainkkal meglehetnek elégedve, mert régen láttunk oly sok szép és kedves s finom izléssel öltözött hölgyeket együtt. A mulatság 160 frtot jövedelmezett a munkácsi nő-egyletnek.

A második nap kirándulásokra volt szánva. A társaság nagy része a hársfalvi fűrdőbe hajtatott, mi azonban előbb a szinyáki fűrdőt tekintettük meg, mely helyektől övezett völgykatlanban fekszik. Berendezése még kezdetleges, pedig kellő befektetéssel igen széppé lehetne tenni. Levegője üde, de hogy is ne volna több 100,000 hold erdő közepet.

Innen a hársfalvi fűrdőbe mentünk; épen a br. Perényi Zsigmond főispán nyájas neje által rendezett concert végére értünk oda, melyet szintén tánc követett. Ez a mulatság a hársfalvi és szolyvai leendő kisdedóvoda részére 100 frtot jövedelmezett.

Még a velociped is a cultura szolgálatába lépett, mert Sz. István napján nagy számban ide összejött vendégnek egyik tagtársunk bemutatva ez új közlekedési eszközt, egy kis lány számos hatost gyűjtött a néző közönségtől, a fenti célra. Ajánljuk a jótékony velocipedezést a jótékony apostolainak figyelmébe, mint új találmányt.

A fűrdőben még nagy társaságot találtunk együtt, nagy része azonban csak a mulatság kedvéért sereglett oda, mert a mi fűrdőink közönsége az Anna-bállal szokta befejezni a saiont.

Hársfalva kellemes savanyuvizével, vasas fűrdőjével, hidegviz intézetével s tejcurájával házánkban már is tekintélyes fűrdő, de tekintettel a kiépülő vasuti vonalra, nem szabad megállapodnia, ha vendégeit kielégíteni akarja.

A további kirándulások kiindulási pontja e fűrdő volt, ezekben már csak 4 tagtárs vett részt, kik még este a Stoj havas határáig nyomultak fel, másnap a csucára törekedve feljutni. Hogy lejövet mennyire áztak meg, azt csak Nagy-Bányán fogják elmondani nekünk jövőre.

Chyzer Kornél.

ten és szolgáltatassa ingyen azoknak, kik iskolát építenek.

Ily iskolában nevelt nemzedek, ha mindjárt nem is, de idővel, midőn házat fog építeni magának, több levegőt és világosságot fog óhajtani, mint a mennyivel szülei beérték.

A ruházatra és a bőr ápolására is sok utatitást találunk a kiállított tárgyak közt; taláunk azonban tulzásokat is. Ilyen egy német tanáré, ki télen nyáron tetőtől-talpig szörszövetben járatná a világot, mit egy gyáros külön kirakatban illusztrál, mert minden cikke szörből van, még a lábbeli is.

Fűrdőkád, különböző rendszerű és alakú, van elég, de fűrdők berendezésére semmi újat nem látni.

Hogy a számtalan takaréknő konyha közül melyik volna jobb és olcsóbb, arra nézve olvasóim szebbik része tudna csak ítéletet mondani; de annyi bírálatot mégis koczkatatok, hogy a husfélék ízére való tekintettel nagyon jónak tartom az új angolos irányt, mely szerint kandallószerű rács előtt szabad levegőn, egyszerű óra gépezet segédelmével forgatva, sütik a fris borjuczimert.

Ráadásul mindezekre, van még ez épületben szépen berendezett könyvtár, kiválólag közegészségügyi s rokon irányú munkákból, s ezzel összefüggő olvasóterem.

S ezzel elmondtam főbb vonásokban a kiállítás főépületének tartalmát. Részletekbe bocsátkoznom nem lehetett, mert arra sem időm, sem helyem.

Uj, eddig ismeretlen dolgot itt senki sem állított ki; de hiszen ezt nem is várta senki. Bemutatták, hogy ki mit tett, ki mit tud és mit tanít s végül: ki mit készít és hogy adja. S tették mindezt nemes versenyben, a közügy előmozdítására.

Dr. Chyzer Kornél.

Folytatása mellékleten.

NOVÁK JÁNOS

S.-a.-Ujhelyben, (a kis-piacz déli oldalán)

ajánlja ujonnan felszerelt

KALAPRAKTÁRÁT

egy bel- és külföldi, valamint saját gyártmányából mindennemű minőségű és a legújabb divatu férfi és gyermek kalapjait a legjutányosabb áron. Urak számára nemez csizmák; nemez pokróczok nyereg alá izzadás ellen; és löveg dugaszok is kaphatók.

Javítás átalakítás és megrendelés gyorsan, pontosan és jutányosan eszközöltetik

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Novák János.

S.-a.-Ujhely. (Kis-piacz déli oldal.)

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán,

eperjesi-ut 6-ik szám, és

Kassa mellett a Csermely-völgyben,

Ajánl a t. gazdaközönségnek őszi és téli időnyre szükségeltető gépeket u. m.

Borsajtókat.

Sorba és szórvavető gépeket.

Répvágó gépeket 20 frttól feljebb.

Tengeri morzsolókat 26 frttól felj.

Szeeskavágókat, kézi- vagy járgány hajtásra.

Örlő és daráló malmokat.

Mindennemű szivattyukat.

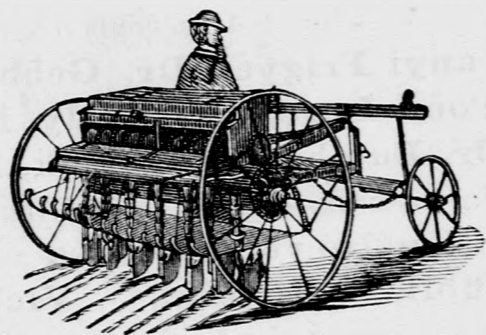
Berendezéseket szeszgyárak részére u. m. Henze-féle főzőket, kavarázó készleteket, maláta- és burgonya zuzókat, gőzgépeket, gőzkázánokat stb.

Csermelyvölgyi gazd. gépgyárunkban

(Kassa mellett) állandóan tartjuk gépgyártmányaink jelentékeny készletét, bizományi raktárt pedig

Kornstein Ignác urnál S.-a.-Ujhelyben.

Képes jegyzék gazd. gépeink, valamint árjegyzék öntödénk készítményeiről, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. (1-5)

6485. sz.
1883.

Pályázati hirdetmény.

A nagy-tárkányi m. kir. dohány beváltó hivatal épületein s ugyanott a kerítések felállításához szükséges kömüves, ács, kovács, lakatos, asztalos, üveges, bádogos mázoló és napszámos munkálatok elvállalására, a nagytekintetű m. kir. dohány jövedéki központi igazgatóságnak folyó év augusztus hó 14-én 8166/IV. sz. a. kelt rendelete folytán ezen kir. dohány beváltó felügyelőségénél az 1883. évi szeptember hó 1-ső napján déli 12 órakor, verseny tárgyalás fog megtartatni, mely napnak déli 12 óráig az építési határozmányokban előirt kellékekkel és valamely kir. adóhivatalnál leteendő 5% bánatpénzről szóló pénztári nyugtával felszerelt szabályszerűen bélyegzett zárt írásbeli ajánlatok elfogadtatnak.

Ezen munkálatok költsége, az anyag szállítást is beleértve, összesen költségvetésileg 3921 frt 98 kr., azaz háromezer kilencszáz huszonegy forint 98 krban állapított meg, befejezésük határideje pedig folyó évi október hó 15-re tüzetik ki

Az építési határozmányok a szerződési feltételek, előmért és költségvetés a hivatalos órák alatt a nagy-tárkányi m. kir. dohány beváltó hivatalnál betekintheők.

Debreczen, 1883. augusztus 16.

M. kir. dohány beváltó felügyelőség.

123. sz.

Elnöki körlevél.

A zemplénmegyei községi és körjegyzők egylete, S.-a.-Ujhelyben a városháza tanácstermében **f. évi szeptember 9-én** d. e. 9 órakor **választmányi-** és ugyanott **szeptember 10-én** délelőtt 9 órakor **rendes évi közgyűlést** tart, melyre az egylet rendes, pártoló és választmányi tagjai tisztelettel meghívotnak.

N a p i r e n d:

1. Elnöki jelentés a nyugdíjintézet állásáról, az egyleti pénztárról és személyi ügyekről.
2. Az országos központi jegyzői egylet f. évi szept. 17-én Budapesten tartandó közgyűlésére 3 küldött választása.
3. A homonnai, szinnai és sztrókói járások jegyzői által, a homonnai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnak egy, a zugírászat tárgyában kibocsátott rendelete elleni lépések megtétele iránt beadott kérvény tárgyalása.
4. Az alapszabályok 11. és 19. §-ának módosítása feletti határozat hozatal.
5. Az országos központi jegyzői egylet által kiküldött albizottság részéről a községi törvény revíziója tárgyában készített pontok feletti határozat hozatal.
6. Beérkezendő indítványok előterjesztése.

S.-a.-Ujhelyben, 1883. augusztus 22-én.

Pataky Miklós,
egyl. főjegyző.

Szmrekóvszky György,
egyleti elnök.

ROBEY & COMP.

Budapesten, IX-ik kerület, Üllői ut 35-ik szám alatt,

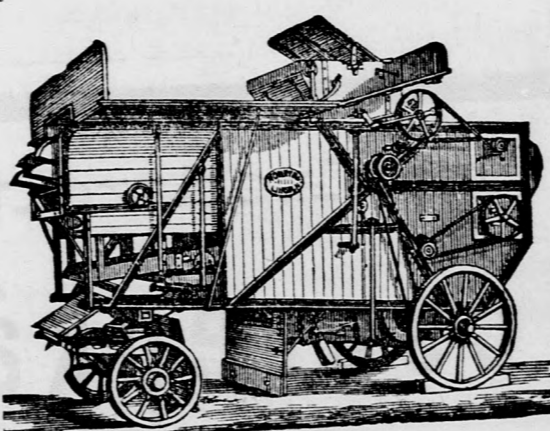
ajánlják országszerte legjobbnak ismer t
tüzanyagot megtakarító
szén-, fa- és szalmafütésre
berendezett

gőzmozdonyaikat

felülmulhatatlan és bármely időjárás vi-
szontagságainak legjobban ellentálló

vasgerendás cséplőgépeiket

szabadalmazott magán etető szerkezettel
vagy a nélkül.

Árjegyzékek, egy Magyarorszag első rendű uradalmi és gazdaitól származó s gőzeséplő készleteink rendkívüli nagy munkaképességéről és utólérhetetlen tartósságáról szóló bizonyítványokat tartalmazó legújabb kiadványunkat, kívánatra bérmentve küldjük.

10-10

A tőke-terebesi uradalomban 25 drb szám feletti — hollandi és berni keresztezésű — tehén, folyó szept. hó 9-én reggel 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen fog eladatni, az árverelni szándékozók ezennel értesítetnek.

Ferber Béla,

tisztartó.

281. szám.
végr. 82.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó a s.-a.-ujhelyi kir. jbiróság 4035/82. sz. végzése folytán ezennel közhírré teszi, hogy a nyiregyházi kir. járásbíróóság 4393/80. számú végzése által Fráter Sándor ellen Sonnenfeld János részére 315 frt követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság lefoglalt s 1600 frtra becsült 16 darab szarvasmarhából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén vagyis Sárospatak városházánál leendő eszközlésére határidőül 1883. évi szeptember hó 6-ik napjának d. e. 10 órája kifüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghívotnak, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1883-ik évi augusztus hó 4. napján.

Geöcze Andor,
kiküldött bírósági végrehajtó.

Regále bérbeadás.

A kassai püspökség tulajdonához tartozó Szent-Mária (Zemplénmegye) uradalmon a korcsmai regále szeptember hó 3-ikán reggeli 9 órakor árlejtés útján bérbe fog adatni.

Arverési hirdetmény.

A tokaji magy. kir. kincstári uradalom végrehajtható-
nak Kohn Ignác és neje Roth Regina elleni 2804 frt 68
kr., 701 frt 17 kr., és 701 frt 17 kr. s jár. iránti ügyben a
tokaji kir. járásbírósnak mint tkvi hatóságnak f. évi 1921.
számu végzése alapján a tokaji kir. járásbírósnak telekkönyvi
osztályának f. évi 1398—1399. és 1400. számu végzése foly-
tán bíróság felülfoglalt 711 frt becsértékű házi butorok és
eszközök, nemkülönbön borok és szüretelő edényekből álló
ingóságokra az árverés elrendelvé, ennek alperesek laká-
sán Tokajban leendő megtartására f. 1883. évi augusztushó
29-ik napjának délelőtti 9 órája tüzetett ki, midőn a fent
jelzett ingóságok becsáron alul is eladatni fognak.

Együttal a netaláni elsőbbségi igénylők igényöknek
az árverés megkezdése előtti bejelentésére felhivatnak.
Kelt Tokajban, 1883. évi augusztushó 19-én.

Fekete Zsigmond.
bir. végrehajtó.

TK. 1908. sz.
1883.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tokaji kir. járásbírósnak mint tkvi hatóság közhirrét
teszi, hogy Brachmann Gábor végrehajtható Gsörghe Béné-
jamin és Kovács Julia végrehajtást szenvedők elleni 120 frt
tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a
tokaji kir. járásbírósnak területén lévő Tarczalon fekvő a tar-
czali 480. sz. tjkvben 608. hr. sz. alatt 486. összeir. 800
frtra becsült háza, az 1099. hr. sz. a. foglalt 160 frtra becsült
szántóföldre, az 1039 hr. sz. a. foglalt 47 frtra becsült földre,
— az 1153 hr. szá malatt foglalt 01 frtra becsült földre, —
végre a 3495. hr. sz. a. jegyzett 16 frtra becsült szántóföldre,
összesen 1114 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban
elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1883. évi szeptem-
berhó 11-ik napjának délelőtti 9 órákor Tarczal városához
tüzetik ki, mely árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási
áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsá-
rának 10%-át, vagyis 80 frt, 16 frt, 4 frt 70 kr., 9 frt
10 kr., — 16 frtot készpénzben vagy az 1881-ik évi
LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és
az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-
ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz.
170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tokajban a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál,
1883. évi júniushó 23-ik napján.

Sill Henrik. kir. járásbíró.

TK. 1795.
sz.
1883.

Arverési hirdetmény.

A szerencsi kir. járásbírósnak mint tkvi hatóság közhirrét
tételik, hogy Herczeg József tarkányi lakos,
mint kk. gyermekei gyámtyai végrehajthatóknak öz. Kén
Józsefné, most Kovács Imréné mint Kén József kk. gyer-
mekei gyámtyai végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási
ügyben a végrehajtható részére megítelt 195 frt 62 kr. tőke-
követelésnek s ettől 1882. évi novemberhó 2-ik napjától járó
6% kamatoknak 16 frt 50 kr. perbeli, 1 frt 37 kr. bekebe-
lezési, 8 frt végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi
17 frt 74 krban felmerült költségeknek kielégítése végett
a végrehajtási árverés a harkányi 65. sz. tjkvben Kén József,
Zsuzsanna, János és István tulajdonánál felvett 110. hr. és
131. ó. i. sz. ház és udvar térré 698 frt becsértékkel, továbbá
a harkányi 61. sz. tjkvben 278. 307. 308. 483. 466. 537.
632. 639. hr. számok alatt felvett fél telekből kk. Kén Józ-
sef, Zsuzsanna, János és István tulajdonánál felvett külterki
illetményre 884 frt becs. és kikiáltási árral elrendelvé,
annak megtartására határidőül 1883. évi szeptemberhó 7-ik
napjának délelőtti 10 órája Harkány községéhez kitiizetik.

Miről is az érdekeltek azzal értesítettek:

- 1) hogy a megállapított kikiáltási ár a fenti becsár;
- 2) hogy a fent megjelölt ingatlanok ezen csupán egy
árverési határnapon a kikiáltási áron alul is elfognak adatni;
- 3) hogy az árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár-
nak 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban bánat-
pénzképen a kiküldött kezébe letenni;
- 4) vevő köteles a vételár 3 egyenlő részletben és pedig
az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 8 nap
alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt,
a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt,
minden egyes vételári részlet után az árverés napjától szá-
mítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. bírósághoz intézendő
két példány és két felzeten szerkesztendő letéti kérvény mel-
lett a tokaji kir. adó mint letéti hivatalnál letézteni;
- 5) hogy jelen árverési hirdetmény kibocsátásával egyide-
jűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen
kir. bíróság telekkönyvi hivatalánál, valamint Harkány községe
előljárásiánál megtekinthetők.

Kelt a szerencsi kir. járásbírósnak mint telekkönyvi
hatóságnál 1883. évi június hó 25-én.

Tóth Pápay,
kir. aljbíró.

Tölgymakk eladási hirdetmény.

Gróf Wallis Gyuláné ő méltósága tulajdonát képező és S.-a.-Ujhely városa
határában fekvő ugynevezett „L o n g” erdőben ez évben termett tölgymakk
1883. évi szeptember 4-ik napján reggeli 10 órákor S.-a.-Ujhelyben alólirt igaz-
gató lakásán árverés utján eladatni fog.

Erről venni szándékozók azzal értesítettek, hogy az árverés megkezdése-
kor bánatpénzül 200 frt leteendő, melyet a legtöbbet ígérő azonnal a vételár
felére kiegészíteni tartozik és hogy az árverési feltételek alólírottánál az árverés
napjáig is megtekinthetők.

S.-a.-Ujhely, 1883. évi augusztus 23-án.

Bydeskúthy Sándor,
uradalmi igazgató.

„MARGIT”

gyógyforrás.

Hazánk ezen, vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizét a **lélegzési,**
emésztési szervek idült hurutos bántalmánál, torok-, gége-,
légcső- és hörgőbetegségekben kiváló sikerrel használják: Budapesten **Dr. Ko-
rányi Frigyes, Dr. Gebhardt Lajos, Dr. Navratil Imre, Dr.
Poór Imre, Dr. Kétly Károly, Dr. Barbá, József.** — Bécsben
Dr. Bamberger Henrik, Dr. Duschek egyetemi tanár és közkörházi
főorvos urak. — Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint a **Margit-forrás** nem-
csak méltó versenytársa a **Seltersi, — Gleichbergi, — Gies-
hüli, — Radeini, — Vichyi, — Ensi** s hason összetételű vizeknek,
hanem **gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is mulja.**
— **A mellbetegek klimatikus gyógyintézeteiben,** különösen az
általános ismert és ma leglátogatottabb **klimatikus gyógyintézet**
Görbersdorfbán a Margit-forrás otthonossá vált.

*Szándékos félrevezetések elkerülése tekintetéből kéretik
a tekintetes orvosi kar, úgy a t. cz. közönség, hogy az
eddig használt „Luhi” név mellőzésével ezentúl csak a
„Margit-forrás” elnevezést használni sziveskedjenek.*

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

KIZARÓLAGOS FŐRAKTÁR:

ÉDESKÜTY L.

magyar kir. udv. ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, ERZSÉBET TÉR.

A közkedveltségű

krakói cserépkályhák

ez idén is a legnagyobb választásra berendezett

FŐRAKTÁRT

tartván, van szerencsém azokat a nagyérdemű közönségnek ajánlani.

LINKESCH SAMU ÖZVEGYE

vasület Eperjesen.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

